

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 6/07-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. apríla 2007 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošikovej a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta v konaní o sťažnosti I., a. s., B., zastúpenej advokátom JUDr. P. J., B., namietajúcej porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Cob 51/2006 zo 14. júna 2006 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo I., a. s., na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Cob 51/2006 zo 14. júna 2006 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Cob 51/2006 zo 14. júna 2006 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. I., a. s., nepriznáva finančné zadosťučinenie.

4. I., a. s., priznáva úhradu trov konania 6 888 Sk (slovom šesťtisícosemstoosemdesiatosem slovenských korún), ktoré je Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý zaplatiť na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. P. J., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Sťažnosti I., a. s., vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. septembra 2006 doručená sťažnosť I., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. P. J., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) zo 14. júna 2006 v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cob 51/2006.

Ústavný súd prijal uznesením sp. zn. III. ÚS 6/07 zo 4. januára 2007 na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 druhej vety a čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu pod sp. zn. 4 Cob 51/2006 zo 14. júna 2006. Tú časť sťažnosti, v ktorej sťažovateľka namietala porušenie označených základných práv rozsudkom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 32 C 126/05 z 23. marca 2006, ústavný súd odmietol pre nedostatok právomoci, pretože proti tomuto rozhodnutiu mala sťažovateľka možnosť podať odvolanie, ktorú aj využila.

Z prijatej sťažnosti vyplýva, že žalobou podanou okresnému súdu sa sťažovateľka domáhala uloženia povinnosti žalovanej V. (ďalej len „žalovaná“) zaplatiť jej 369 207,63 Sk predstavujúcich poplatok z omeškania v sume 0,1 % denne z faktúr, ktoré boli vyúčtované žalovanej za vydané lieky a zdravotnícke pomôcky pre jej poistencov,

a nahradit' jej trovy konania. Spornou bola skutočnosť, či za omeškanie spadajúce do obdobia po 1. júni 2003 má sťažovateľka (navrhovateľka) právo požadovať poplatok z omeškania 0,01 % denne, ktorú určila podľa občianskoprávných predpisov ako denný podiel z dvojnásobku ročnej diskontnej sadzby. Okresný súd 23. marca 2006 rozhodol tak, že žalovanú zaviazal na zaplatenie sumy 36 920,77 Sk a vo zvyšku návrh zamietol. Žiadnemu z účastníkov konania nepriznal náhradu trov konania. Z rozsudku vyplýva, že okresný súd priznal sťažovateľke poplatok z omeškania 0,1 % denne z dlžnej sumy do 1. júna 2003 a od uvedeného dňa len 0,01 % denne. V odôvodnení okresný súd uviedol: „Podľa § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z. z. v znení zmien vykonaných zákonom č. 138/2003 Z. z. účinnom dňom 01. 06. 2003, pri nedodržaní lehoty splatnosti môže uplatniť zdravotnícke zariadenie voči príslušnej zdravotnej poisťovni poplatok z omeškania vo výške 0,01 % z dlžnej sumy za každý kalendárny deň omeškania odo dňa splatnosti účtovného dokladu. Táto zákonná zmena sa stala predmetom návrhu na začatie konania o súlade právneho predpisu s Ústavou Slovenskej republiky. Dňa 17. 5. 2004 vyslovil Ústavný súd SR v náleze č. 396/2004, že ustanovenie § 38 ods. 4 zák. NR SR č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortnej, odvetvovej, podnikovej a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov nie je v súlade s čl. 20 ods. 1 druhou vetou v spojení s čl. 13 ods. 3, 4 Ústavy SR. Nález je všeobecne záväzný odo dňa jeho vyhlásenia v Zbierke zákonov (§ 41 ods. 2 druhá veta zák. č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu SR o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov) a právny predpis, jeho časti alebo niektoré jeho ustanovenia strácajú účinnosť dňom vyhlásenia nálezu Ústavného súdu v Zbierke zákonov (§ 41 ods. 1 cit. zák.).

Ústavný súd vo svojom náleze nevyslovil za odporujúce Ústave len jeho posledné znenie ale § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z. z. v znení neskorších predpisov, t. j. v znení všetkých jeho neskorších zmien, vrátane poslednej zmeny. Na základe tohto nálezu dňom 15. 7. 2004 sa nemôže obnoviť jeho znenie, ktoré platilo pred poslednou zmenou, keďže týmto dňom napadnuté ustanovenie stratilo účinnosť.

Ani v prípade, že by sa nálezom obnovil stav platný pred 1. 6. 2003 nemohol by súd navrhovateľovi priznať poplatok z omeškania 0,1 % denne za dobu po 1. 6. 2003. Nález

Ústavného súdu nie je možné uplatňovať spätne na práva a povinnosti, ktoré už do dňa jeho vyhlásenia vznikli. “

Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie. O jej odvolaní rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 4 Cob 51/2006 zo 14. júna 2006, ktorým prvostupňový rozsudok v napadnutej časti potvrdil. V odôvodnení potvrdzujúceho rozsudku krajský súd uviedol že:

„Podľa § 3 ods. 1, 3 zák. č. 1/1993 Z. z. všeobecne záväzné predpisy a rozhodnutia Ústavného súdu SR, uvedené v § 1 ods. 1, nadobúdajú platnosť dňom ich vyhlásenia v Zbierke zákonov, účinnosť nadobúdajú pätnástym dňom po ich vyhlásení v Zbierke zákonov, ak nie je v nich ustanovený neskorší deň nadobudnutia účinnosti. Jedným z princípov právneho štátu je i právna istota. Jej základným prvkom je istota občana, že sa voči nemu bude zachovávať právo a teda, že konanie štátnym orgánom bude v rámci istých hraníc, pre občana predvídateľné a že zákony budú pochopené dostatočne jasne, že budú rešpektované hranice zákazu retroaktivity. V prejednávanej veci teda išlo o posúdenie, či na právny vzťah účastníkov konania rozhodujúci v čase od 31. 08. 2003 do 06. 11. 2003 možno aplikovať ust. § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z. z. v znení platnom do 01. 06. 2003 alebo zákon č. 273/1994 Z. z. v znení zákona č. 138/2003 Z. z. v znení platnom od 01. 06. 2003 do uverejnenia nálezu ústavného súdu v Zbierke zákonov dňa 15. 07. 2004. Ustanovenie § 38 ods. 4 zákona o zdravotnom poistení upravujúce výšku poplatku z omeškania na sadzbu 0,01 % stratilo účinnosť 15. 07. 2004, kedy bol v Zbierke zákonov uverejnený Nález Ústavného súdu SR č. 396/2004 Z. z. tzn., že na poplatky z omeškania, pri ktorých vzniklo právo na ich vyúčtovanie v období od 01. 06. 2003 do 14. 07. 2004 je potrebné aplikovať ust. § 38 ods. 4 zák. o zdravotnom poistení v znení účinnom od 1. júna 2003, tzn. vo výške 0,01 % za každý deň omeškania. Uvedené vyplýva z toho, že podľa § 41 ods. 2 zák. o Ústavnom súde nález ústavného súdu o nesúlade právneho predpisu je záväzný od jeho uverejnenia v Zbierke zákonov. (...) Z týchto ustanovení zákona o Ústavnom súde a z čl. 125 Ústavy SR vyplýva, že účinky nálezu ústavného súdu o nesúlade právneho predpisu s ústavou vznikajú do budúcnosti - ex nunc, nie spätne. “

Podľa názoru sťažovateľky boli napadnutými postupmi a rozsudkami okresného súdu a krajského súdu porušené jej základné práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, preto tiež žiada, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadostučinenie v sume 2 000 000 Sk. Právna argumentácia sťažovateľky na podporu tvrdenia o porušení jej základných práv sa opiera o nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 38/03 zo 17. mája 2004 publikovaný v Zbierke zákonov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka zákonov“) pod č. 396/2004 Z. z. a s ním súvisiacu nesprávnu aplikáciu § 41a ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo, ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 20 ods. 1 druhej vety ústavy má vlastnícke právo všetkých vlastníkov rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy ústavný súd rozhoduje o súlade zákonov s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.

Podľa čl. 125 ods. 3 ústavy ak ústavný súd svojím rozhodnutím vysloví, že medzi právnymi predpismi uvedenými v odseku 1 je nesúlada, strácajú príslušné predpisy, ich časti, prípadne niektoré ich ustanovenia účinnosť. Orgány, ktoré tieto právne predpisy vydali, sú povinné do šiestich mesiacov od vyhlásenia rozhodnutia ústavného súdu uviesť ich do súladu s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami vyhlásenými spôsobom ustanoveným zákonom, a ak ide o predpisy uvedené v odseku 1 písm. b) a c), aj s inými zákonmi, a ak ide o predpisy uvedené v odseku 1 písm. d), aj s nariadeniami vlády a so všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy. Ak tak neurobia, také predpisy, ich časti alebo ustanovenia strácajú platnosť po šiestich mesiacoch od vyhlásenia rozhodnutia.

Podľa čl. 125 ods. 6 ústavy rozhodnutie ústavného súdu vydané podľa odsekov 1, 2 a 5 sa vyhlasuje spôsobom ustanoveným na vyhlasovanie zákonov. Právoplatné rozhodnutie ústavného súdu je všeobecne záväzné.

Podľa § 41 ods. 2 zákona o ústavnom súde nález, ktorým sa zistil nesúlad právnych predpisov s právnym predpisom vyššej právnej sily alebo s medzinárodnou zmluvou, vyhlási sa spôsobom ustanoveným na vyhlasovanie zákonov. Nález je všeobecne záväzný odo dňa jeho vyhlásenia v Zbierke zákonov.

Podľa § 41a ods. 1 zákona o ústavnom súde právny predpis, jeho časti alebo niektoré jeho ustanovenia strácajú účinnosť dňom vyhlásenia nálezu ústavného súdu v Zbierke zákonov.

Podľa § 41a ods. 3 zákona o ústavnom súde stratou účinnosti, prípadne platnosti právnych predpisov na základe nálezu ústavného súdu sa neobnovuje platnosť právnych predpisov nimi zrušených; ak však išlo len o ich zmenu alebo o doplnenie, platí skorší právny predpis v znení platnom pred touto zmenou alebo doplnením.

Podľa § 41b ods. 2 zákona o ústavnom súde ostatné právoplatné rozhodnutia vydané v občianskoprávnom alebo správnom konaní na základe právneho predpisu, ktorý celkom, sčasti alebo v niektorom ustanovení stratil účinnosť, zostávajú nedotknuté; povinnosti uložené takýmito rozhodnutiami nemožno nútene vymáhať.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery

všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/00).

Za výnimku zo zásady, podľa ktorej výklad zákonov prislúcha predovšetkým všeobecným súdom, treba považovať výklad ustanovení zákona o ústavnom súde. V danom prípade ide najmä o výklad tých ustanovení zákona o ústavnom súde, z ktorých možno vyvodit' právne účinky nálezov ústavného súdu vydaných v konaní o súlade právnych predpisov na konania pred súdmi a inými orgánmi verejnej moci v individuálnych veciach. Konkrétne ide najmä o § 41a a § 41b v spojení s § 41 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pre označené ustanovenia zákona o ústavnom súde je charakteristické vzájomné pôsobenie princípu ochrany a zachovania ústavnosti na jednej strane a princípu právnej istoty na strane druhej. Oba princípy sú neoddeliteľnou súčasťou princípu právneho štátu vyjadreného v čl. 1 ods. 1 prvej vete ústavy. Princíp ochrany a zachovania ústavnosti sa realizuje v danom prípade samotným rozhodovaním ústavného súdu v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy a jeho následnými právnymi účinkami na rozhodnutia, resp. rozhodovanie súdov a iných orgánov verejnej moci v individuálnych veciach. Princíp právnej istoty sa prejavuje v dvoch smeroch. Jednak je založený na prezumpcii ústavnosti právnych predpisov (až do opačného rozhodnutia ústavného súdu) a jednak na zachovaní právoplatnosti rozhodnutí súdov a iných orgánov verejnej moci vychádzajúcich z prezumpcie ústavnosti. Podľa názoru ústavného súdu pri kolízii spomínaných princíпов treba dať prednosť jednoznačne princípu zachovania a ochrany ústavnosti, a to za súčasného spolupôsobenia brzd vyplývajúcich z uplatnenia princípu právnej istoty (I. ÚS 51/06, II. ÚS 72/06, IV. ÚS 29/06).

Opierajúc sa aj o uvedené východiská zákonodarca pri prijímaní zákona o ústavnom súde rozlíšil vplyv účinkov nálezov ústavného súdu vydaných v konaní o súlade právnych predpisov na konania pred súdmi a inými orgánmi verejnej moci v individuálnych veciach na tie, ktoré boli v čase uverejnenia nálezov ústavného súdu v Zbierke zákonov už

právoplatne skončené (§ 41b zákona o ústavnom súde), a tie, ktoré ešte v čase uverejnenia nálezu ústavného súdu v Zbierke zákonov neboli právoplatne skončené (§ 41a zákona o ústavnom súde). V oboch prípadoch ale zákonodarca umožnil v záujme uplatnenia princípu ochrany a zachovania ústavnosti do miery zlučiteľnej s princípom právnej istoty konvalidovať nepriaznivé účinky rozhodnutí súdov alebo iných orgánov verejnej moci v individuálnych veciach, ktoré vyplývajú, resp. by vyplývali z aplikácie ustanovení právnych predpisov, ktoré v konaní o súlade právnych predpisov označil ústavný súd za nesúladne s ústavou.

V danom prípade sťažovateľka namieta postup a rozhodnutie krajského súdu v konaní, ktoré ešte nebolo v čase uverejnenia nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 38/03 v Zbierke zákonov právoplatne skončené, t. j. krajský súd bol povinný v čase, keď rozhodoval, aplikovať na daný prípad § 41a v spojení s § 41 ods. 2 zákona o ústavnom súde, pričom pre ústavne akceptovateľné rozhodnutie krajského súdu bola nevyhnutná správna interpretácia a aplikácia § 41a ods. 3 zákona o ústavnom súde.

III.

Sťažovateľka pri uplatnení svojho nároku vychádza z právneho názoru, podľa ktorého novelizované znenie § 38 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 273/1994 Z. z.“), ktorým bola s účinnosťou od 1. júna 2003 ustanovená sadzba poplatku z omeškania 0,01 % za každý deň omeškania, stratilo účinnosť od 15. júla 2004 a podľa § 41a ods. 3 zákona o ústavnom súde, keďže išlo len o zmenu právneho predpisu, platí znenie zákona č. 273/1994 Z. z. pred touto zmenou, a teda krajský súd pochybil, keď aplikoval ustanovenie právneho predpisu, ktoré v čase jeho rozhodovania nebolo účinné ani platné.

Pri posudzovaní sťažnosti vychádzal ústavný súd z nasledovných zistení:

1. Krajský súd v predmetnej veci rozhodol 14. júna 2006, t. j. v čase po uverejnení nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 38/03 zo 17. mája 2004 v Zbierke zákonov. Navyše v čase, keď krajský súd vo veci rozhodoval, stratil § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. v znení podľa novelizácie vykonanej zákonom č. 138/2003 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 138/2003 Z. z.“) v zmysle čl. 125 ods. 3 tretej vety ústavy nielen účinnosť, ale aj platnosť, keďže dňom 15. januára 2005 márne uplynula lehota podľa čl. 125 ods. 3 druhej vety ústavy, v rámci ktorej bola Národná rada Slovenskej republiky povinná uviesť protiústavné znenie § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. do súladu s ústavou.

2. Nálezom ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 38/03 zo 17. mája 2004 bol vyslovený nesúlad § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. s ústavou v znení zavedenom novelizáciou vykonanou zákonom č. 138/2003 Z. z. Z tohto vyplýva, že krajský súd bol v danom prípade povinný pri rozhodovaní aplikovať znenie § 41a ods. 3 zákona o ústavnom súde, text za bodkočiarkou, podľa ktorého „ak však išlo o zmenu alebo doplnenie, platí skorší predpis v znení platnom pred touto zmenou alebo doplnením“.

V danej veci je nesporné, že § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. v znení podľa novelizácie vykonanej zákonom č. 138/2003 Z. z. v čase rozhodovania krajského súdu nebol účinný ani platný, t. j. už nebol súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky. Z toho vyplýva, že krajský súd v čase svojho rozhodovania nemohol aplikovať na daný prípad § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. v neplatnom znení, t. j. nemohol potvrdiť nárok sťažovateľky na poplatok z omeškania 0,01 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania, ktorý jej priznal v označenom prvostupňovom rozsudku okresný súd za obdobie od 1. júna 2003, a to bez ohľadu na to, že v čase, keď tento nárok uplatnený sťažovateľkou vznikol, bolo toto ustanovenie platné a účinné. Podľa názoru ústavného súdu dňom márneho uplynutia lehoty podľa čl. 125 ods. 3 tretej vety ústavy stratil § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. v znení podľa novelizácie vykonanej zákonom č. 138/2003 Z. z. platnosť ex tunc (nie ex nunc), t. j. bolo anulované od počiatku. Inými slovami na toto ustanovenie zákona č. 273/1994 Z. z. sa

hľadí, akoby nikdy nebolo platné, a teda nikdy nebolo súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky.

Z § 41a ods. 3 zákona o ústavnom súde vyplýva, že v danom prípade po strate účinnosti (po 15. júli 2004), ako aj po následnej strate platnosti (po 15. januári 2005) posledného znenia § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. „platí skorší právny predpis v znení platnom pred touto zmenou alebo doplnením“, t. j. § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. platil v čase rozhodovania krajského súdu v znení pred nadobudnutím platnosti a účinnosti novelizácie vykonanej zákonom č. 138/2003 Z. z. , keď ustanovoval poplatok z omeškania 0,1 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania.

V záujme odstránenia akýchkoľvek pochybností o interpretácii textu § 41a ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd už v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 72/06 uviedol svoj názor na interpretáciu v ňom obsiahnutého slovného spojenia „platí skorší predpis“, podľa ktorého toto slovné spojenie treba vykladať tak, že stratou účinnosti, prípadne platnosti právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého ustanovenia na základe rozhodnutia (nálezu) ústavného súdu sa obnovuje nielen platnosť, ale aj účinnosť „skoršieho predpisu v znení platnom pred touto zmenou alebo doplnením“. Takýto výklad je založený na logickom argumente, podľa ktorého samotné obnovenie platnosti skoršieho právneho predpisu by nemalo žiadny právny význam pre ochranu ústavnosti v konaniach pred súdom alebo iným orgánom verejnej moci v individuálnych veciach, ktoré neboli ešte právoplatne skončené v čase pred uverejnením príslušného nálezu ústavného súdu v Zbierke zákonov a na ktoré sa mal aplikovať právny predpis (jeho časť, prípadne niektoré jeho ustanovenie), ktorý nie je podľa príslušného nálezu ústavného súdu prijatého v konaní o súlade právnych predpisov v súlade s ústavou.

Na základe toho ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd v danom prípade oprel svoj rozsudok sp. zn. 4 Cob 51/2006 zo 14. júna 2006 o také znenie § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z., ktoré v čase jeho rozhodovania nebolo ani platné, ani účinné, t. j. rozhodol v zjavnom rozpore s ústavou a zákonom, a preto týmto rozsudkom porušil

základné právo sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľka zároveň namietala aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 druhej vety ústavy.

Pretože ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd napadnutým rozsudkom porušil základné právo sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, zrušil toto rozhodnutie a vec vrátil na ďalšie konanie krajskému súdu, pričom krajský súd je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Záver ústavného súdu o porušení čl. 46 ods. 1 ústavy korešponduje aj so stanoviskom pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 1/06 z 11. októbra 2006, ktorým ústavný súd prijal zjednocujúce stanovisko k odchylným právnym názorom senátov ústavného súdu vyslovených pri svojej rozhodovacej činnosti na aplikáciu nálezu ústavného súdu č. k. PL. ÚS 38/03-89 zo 17. mája 2004 v konaní pred všeobecným súdom, ktorého predmetom je určenie výšky poplatku z omeškania podľa zákona č. 273/1994 Z. z.

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu základného práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah a zároveň môže vec vrátiť na ďalšie konanie. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadošťačenia.

V záujme ochrany ústavou garantovaného základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré bolo porušené rozsudkom krajského súdu sp. zn. 4 Cob 51/2006 zo 14. júna 2006, bolo potrebné tento rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie krajskému súdu.

Keďže ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie finančného zadosťučinenia. Sťažovateľka žiadala, aby jej ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie 2 000 000 Sk. V nadväznosti na zrušenie rozsudku krajského súdu a vrátenia veci na ďalšie konanie považoval ústavný súd poskytnutie ochrany porušenia základných práv týmto spôsobom za dostatočné a sťažovateľke finančné zadosťučinenie nepriznal.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o náhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s právnym zastupovaním advokátom JUDr. P. J. v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2005, ktorá bola 16 381 Sk. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára v konaní pred ústavným súdom predstavuje 2 730 Sk a hodnota režijného paušálu 164 Sk. Na základe uvedeného možno teda náhradu trov konania sťažovateľky vyčíslit' ako súčet odmeny za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie vecí, písomné podanie ústavnému súdu) a DPH (2 x 2730 Sk + 2 x 164 Sk + 1 100 Sk). Celkovo predstavuje náhrada trov právneho zastúpenia sumu 6 888 Sk.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. apríla 2007